

oborožano roko in vojsko, požigajoč, pleneč, ropajoč, vbivajoč, do zadnjega pokončanja tvoje zemlje in tvojih podložnikov; preganjali bomo tebe in tvoje ljudi s smrtjo, kolikor najbolj strašno zmisliti si bomo mogli, ter pokončali, pogubili, podušili.“

„Jaz bom tebi, ki v neki mali zemlji kraljuješ, tvoje cesarstvo in kraljestvo vzel, te z ognjem in mečem premagal, prestolje rimsko z njegovo trivrstno krono in žezlom strl, pobil, v nič djal. To smo želeli tebi nemški cesar, in tebi poljski kralj in vsim vašim privržnikom poročiti; te besede bomo na tanko v djanji spolnili, in tebi vse to okusiti dali, ravnaj se tedaj po tem. — Dano v našem veličavnem mestu Štambulu (Carigradu), katero ima 1659 ulic, 90 bolnišnic, 1000 očitnih toplic, 997 studencev, 120 trgov, 115 hlevov za mēzge, 486 krčem za ptujce, 1652 velikih in malih šol, 1600 malnov na vodi, 4122 munarov in džamij (to je turških cerkvá, ki se tudi medside ali mošeje imenujejo, in turnov). To veliko in trdno mesto obseže štiri milje in ima na obzidji 560 turnov. To mesto so naši roditelji kristijanom odvzeli, katerih žene in otroci so na očigled zadušeni in razsekani bili. Mi ga bomo vkljub in v sramoto tebi in vsim kristijanom večno obdržali. — Dano ondi v 25. letu našega rojstva in 7. našega močnega vladanja. Molo Mohamed.“

Naši dopisi.

Z Notranjskega. (*Postojnska jama in glad pri nas*) Marsikdo se bo morebiti čudil temu naslovu, in vprašal: kako je to, da se ti dve jako različni reči, ki se nikakor med seboj ne vjemate, druga drugi nasproti stavljate? A dragi čitatelj potrpi malo, in prečitaj celi članek, in vse ti bode potem jasno. — Kedo ne pozna velikanske, jako krasne, kot podzemeljsk biser se bliščeče Postojnske jame, ki jo od leta do leta obiskuje več ljudi od vseh stanov iz bližnjih in daljnih krajev, da! celó iz inostranskih deželá, ter občudujejo lepoto njeno, pa tudi dotičnemu zakladu z določeno vstopnino donašajo mnogo tisučev goldinarjev na leto, katerih veliki del se za zboljšanje potov in družih naprav v njej porabi. Pred malo leti se je ondi celó podzemeljska železnica naredila, po kateri se v posebno za to narejenih vozičkih posamesni ljudje ali male družbice — se ve da proti posebnemu plačilu — prevaževajo ter se jim s tem pot polajša in krajša. Največ ljudstva pa privre vsako leto tje na binkoštni pondeljek. Leta 1857. jo je celó presvitli naš cesar s cesarico in z mnogimi visokimi dvorniki svojimi obiskal in jo z veliko pohvalo zapustil. — Po vsi pravici se more tedaj misliti, da pota k jami in v jami sami, pa tudi druge naprave ondi so take, da obiskovalcem jame popolnoma zadostujejo in da jih vprihodnje ne bo manj, če se tudi vsak krajcar jamnega dohodka v jamo ne vtakne. Nasproti nam je pa tudi znano, da po več zaporednih slabih letinah je ljudstvo Postojnskega političnega okraja jako onemoglo in tako v dolgove zabredlo, da posestniki večidel nimajo nobenega kredita; njih žitnice so prazne, zasluzka ni nobenega in tudi mogoče ni, si kaj prislužiti; prodati nimajo nič, živeža pa tudi nič, in družine glada trpé, in usmiljenja dobrih ljudi prosijo. Gledé na vse to ni tedaj vprašanje s trte zvito: ali ne bi bilo pri teh žalostnih okoliščinah mogoče in tudi prav, ako bi se čisti dokodek Postojnske jame letošnjega binkoštnega pondeljka revežem Postojnskega političnega okraja naklonil in jim za dotični znesek živeža nakupilo? To vprašanje resno prevdariti in na pomoč revežem rešiti, prav gorko priporočamo dotičnemu jamskemu odboru, in pa c. k. oblastim, ki imajo v tej

zadevi odločilno besedo. S tem bi se stradajočim ljudem dosti pomagalo, Postojnska jama bi pa nasproti čisto nič škode ne trpela, ker bo obiskovalcev jame, kakor vsako leto, tudi prihodnje leto zadosti, če se v jami tudi čisto nič novega letos ne naredi. Jama Postojnska slovi po vsi Evropi, tedaj jej obiskovalcev ne bo nikdar več zmanjkalo! Naj se ne ugovarja, da to ne gre in da po dotičnih pravilih se mora vsa vstopnina na korist jami sami obrniti. Temu ugovoru je odgovor lahek. Pravila jamska so bila ustanovljena že takrat, ko jama ni dobivala toliko dohodka kot dandanes. In dalje gledé na ondašnje sedanjo splošno revščino naj se tudi pomisli to, da Postojnska jama je prav za prav lastnina Postojnske občine; svet je njen, kjer se jama nahaja. Spodobi se tedaj, da bi vsaj nekoliko jamskih letnih dohodkov Postojnski občini pripadalo, ali se v občni korist ubozih prebivalcev Postojnskega okraja obrnilo, če se jej že ves dohodek prepustiti noče. Občina bi si s tem dohodkom marsikatero potrebno reč omislila, ki se mora zaradi slabega stanja njenih financ na boljše čase odlašati. Zmirom in zmirom se vendar ne sme apelirati na tujo pomoč, če se domá more kaj storiti — za revščino domačo!

V Blokah v polit. okraji Logaškem. — Za našo občino, katera šteje 22 podobčin in 76 vasi, so bili pri novi volitvi županstva 1. maja izvoljeni: Jože Modic, posestnik v Novi vasi, za župana, posestniki Jakob Turk iz Ravnika, Janez Cimperman iz Mramorovega in Janez Tekavčič iz Jeršiš pa za svetovalce.

Iz Brezovice okraja Kamniškega. — 8. dan u. m. je bila nova volitev županstva za našo občino, pri kateri so bili France Orehek, posestnik z Lačnega vrha, za župana, Anton Novak, posestnik iz Lačnega vrha, in pa Andrej Cerar, posestnik s Kokošinj pa za svetovalca izvoljeni.

Suhadole 20. maja. — Za občino našo je bila nova volitev županstva 8. dne t. m., pri kateri smo dobili za župana Boštijana Konciljo, za svetovalca pa Janeza Peterco in Jerneja Berganta; vsi so naši domači posestniki.

Iz Šmartna Kamniškega okraja 10. maja. — Nova volitev županstva za občino našo je bila 15. dne u. m. Izvoljeni so bili: za župana Martin Repanšek, posestnik iz Buč, Pavel Pavlič, posestnik iz Šmartna in Jernej Štrajhar, posestnik iz Buč pa za svetovalca.

Iz Ljubljane. — V naši sicer mirni Ljubljani je bilo binkoštna praznike vse živo deloma po birmancih, deloma po železničnih vozovlakih, ki so jej pripeljali mnogo gostov iz severnih in južnih krajev, potujočih v Postojno, v Trst in še dalje na Laško in v Rim. Zbirališča gostov na večer so bila pa osobito v kazini, čitalnični in v Tavčarjevi gostilni; povsod je bilo jako živahno gibanje z godbo, petjem in zdravicami, ki so se navdušeno glasile tù in tam, kakor to ne more drugače biti, kedar se prvič vidijo prijatelji od blizo in daleko. Iz Hrvaškega je došlo mnogo cenjenih narodnjakov, še veliko več pa jih je došlo iz Českega, Moravskega in Šlezije, med njimi mnogo duhovnov, ki potujejo v Rim k slovesni petdesetletnici papeževi. Naravno je tedaj bilo, da so v čitalnični restavraciji bili s posebno radostjo sprejeti naši bratje iz Českega, ki tudi na svoji zastavi imajo, kakor narod slovenski, zapisano sveto trojico: „za vero, dom, cesarja“, katere nikdar zatajili niso in je tudi vprihodnje ne bodo, če tudi za Avstrijo pridejo zopet burni časi, vedno zvesti svojemu gèslu: „ne udajmo se!“ — V pondeljek so se velecenjeni možaki odpeljali iz Ljubljane v Postojno in dalje v Rim, kamor je uni teden že odpotoval častiti naš grof Barbo s svojo soprogo in kamor ta teden od-

ide nekoliko duhovnov iz Ljubljane in drugih krajev Kranjskega, katerim vsem želimo srečno pot!

— (*O uravnavi zemljiškega davka.*) Vcenitev zemljišč zaradi uravnave zemljiškega davka na podlogi vrstne tarife nadaljuje se v naši deželi v vseh cenilnih okrajih, izvzemši mesta Ljubljanskega, kjer se vcenitev še ni začela.

— (*Deželni odbor*) je 19. dne t. m. še enkrat obravnaval stavbene zadeve nove norišnice na Studencu v seji, v kateri so pričujoči bili: strokovnjak v stavbenih zadevah pl. gosp. Gabriely, c. k. profesor na veliki tehnični šoli Graški, gospodje zdravniki: dr. Valenta, dr. Keesbacher, dr. K. Bleiweis in pa gospoda Vičel in Prizel. Večidel je bil potrjen načrt, ki sta ga z dr. Kar. Bleiweisom izdelala gospoda Vičelj in Prizelj, pa enoglasno so bili sprejeti tudi nekateri dobri nasveti gosp. prof. Gabriely-a.

— (*Druga dražba goveje živine*) iz državne podpore po naročilu družbe kmetijske po gosp. odborniku Seunigu na Štajarskem nakupljene, 19. dne t. m. v Ljubljani bila je tudi živahna. 20 glav Muriškega plemena bilo je kmalu prodanih, ker je kupcev bilo mnogo. Živina je bila lepa, ali kazala je večidel, da tudi Štajarcem je pozimi manjkalo klaje.

Binkoštni pondeljek popoldne je velika množica meščanov vseh stanov na pokopališče spremila truplo gospoda

Mihaela Pregl-na,

oskrbnika križanske komende, lastnika zlatega zaslužnega križa, častnega meščana Ljubljanskega, častnega udružbe kmetijske Kranjske itd.,

ki je po kratki bolezni 19. dne t. m. v 86. letu svoje starosti umrl. Odbor družbe kmetijske je med druge vence, ki so pokrivali trugo mrliško, položil mu tudi venec z napisom: „Družba kmetijska zasluženemu starosti svojemu“, kajti rajnik je bil najstarejši ud družbe njene in blizo do zadnjih let njen odbornik. Tudi je sodeloval pri težavnem rojstvu „Novic“, ki so imele mnogo zaprek odstraniti, da so leta 1843. smele priti na svetlo. Zato tudi one na gomili rajnega kličejo: Blag bodi spomin vrlemu domoljubu!

— Umrli gosp. Viktor Bučar je čitalnici Ljubljanski volil 200 gold. Hvala!

— (*Občni zbor dramatičnega društva*) v petek 18. t. m. pod predsedstvom gosp. Murnika ni bil sicer zelo obiskovan, a vendar živahen. Po poročilu tajnikovem o delovanju društva v pretekli letni dobi se je oglasil gosp. J. Alešovec in dal pod oster nož odborovo delovanje gledé izdavanja knjig in igranja na odru. „V društvenih knjigah — je rekel gospod Alešovec — se nahaja več iger, ki udom nikakor ne vstrežajo. To so večje igre in tako zvane „francoske“, ki so brez vsega domačega zadržaja in narodnega duha. Tudi je premalo izvirnih del, po večem so le prevodi, ki niso za odre po deželi. Čitalnice naše potrebujejo krajših, občinstvu bolj umljivih iger, a kje jih bodo dobile, če jih društvo ne izdaja! Veliko starejših dobrih iger je že pošlo, na pr. „Županova Micika“ itd., po katerih se pa vendar še poprašuje. Naj bi se take tedaj vnovič na svetlo dale. Le manj tujega, pa več domačega blaga; če odbor nima izvirnih domačih iger, naj se obrne do pisateljev, kakor je storila „Matica“. — Govornik nadalje ostro šiba igranje na odru. — Dokler so se dajale bolj domače igre, vrelo je ljudstvo v gle-

dišče in se zabavalo; potem je jel pihati tuji nemški duh — poslušalci so zdehali; ko je pa slednjič prišel celó „fini nemško-francoski“ duh, se poslušalcem ni zdehalo, pa tudi zabavali se niso, ampak — bilo jih več ni. Če že ni domačega gradiva za oder, naj se jemlje raje s Českega, Hrvaškega, Ruskega, to je vsaj slovensko; ako pa že na vsak način iz Nemškega mora biti, sezajte vsaj po dobrih igrah, saj jih je obilo. Zdaj ste spravili občinstvo srečno z gledišča s čudnim okusom tiste pičle kopice, ki hoče biti „slovenska inteligenca“ po vsi sili; težko bo zopet spraviti občinstvo nazaj v gledišče. Temu so krive igre, kakoršnih smo letos več videli in ki bodo za zmirom obležale v kotu, pa tudi igralci, izmed katerih so nekateri tako igrali, da se po vsi pravici sme reči: „Die Kunst ist immer durch die Künstler gefallen“. Če propade slovensko gledišče, propade trden steber naše narodne stvari. Zavoljo tega in ker smo ga s tako težavo osnovali, si moramo na vso prizadevati, da ga ohranimo.“ — Gosp. Jeločnik je gledé društvenih knjig popolnoma Alešovčevih misli, g. Hribar pa trdi, da imajo te knjige služiti bolj slovenski literaturi, kakor pa čitalniškemu odrom. Gledé igranja se strinja z gosp. Alešovcem in pravi, da naša „inteligenca“ se nemškega gledišča zato (?) bolj drži, ker se tam bolje igra. On je za „fineje“ igre, občinstvo se jih bo že privadilo; z „Županovo Miciko“ pa zdaj vendar ne smemo vnovič pričeti, — se ve da „Lumpacivagabundus“ je več vreden. Temu ugovarja g. Alešovec: Dramatičnega društva knjige za slovensko literaturo pač ne bodo imele velikega pomena, ker so v njih tiskani po večem prevodi, ti pa ne veljajo v nobeni narodni literaturi. Gledišče se vzdržuje po občinstvu, tedaj se mora tudi po občinstvu ravnati. Kedar bo imelo društvo kakih 200.000 gold. denarja potrositi, naj dela poskušnje z občinstvom. Najprej domače, vsakemu razumljive in mikavne igre, potem se bo občinstvo sčasoma že privadilo tudi „finejih“ iger. Kar na vrat na nos to ne gre. — Tajnik gosp. Krsnik odobruje gledé igranja gosp. Alešovčevo kritiko, o igrah pa ni njegovih misli. Predsednik pritrdi, da je gledišče v preteklem letu veliko škodo trpelo po igralcih. — Tudi o poročilu blagajnikovem se je vnel razgovor, a le bolj o denarnih zadevah. Gosp. Alešovcu se dohodki iger prepičli zdé; lahko bi bili viši, ako bi se bilo ravnalo bolj po okusu občinstva. Stroški bi bili tudi lahko nižji, ako bi se ne bili mesto angažiranih rabili po večkrat drugi igralci, ki so morali plačani biti. Gosp. Jeločnik je grajal, da se je na neko društvu podarovalo delnico banke „Slovenije“ vplačalo 90 gold.; tudi to bi se bilo lahko prihranilo, ker delnica ni prepisana na ime društva, naj jo vzame dobrotnik nazaj. — Ob volitvi novega odbora se odpove predsednik g. Murnik in blagajnik g. Žagar. Za novega predsednika je potem voljen g. dr. K. Bleiweis, ki pa zavoljo obilnih drugih poslov ne more prevzeti volitve. Pri novi volitvi je voljen zopet gosp. Murnik, ki je po splošni prošnji prisiljen prevzel zopet predsedništvo. Za blagajnika je voljen potem gosp. dr. Staré, za odbornike pa gg.: J. Krsnik, prof. Wiesthaler, dr. Štempihar, Iv. Hribar, D. Žagar, F. Drenik, V. Valenta, J. Habe, dr. Karol Bleiweis in F. Jeločnik.

Zbor izreče zahvalo blagajniku gosp. Žagarju za večletno marljivost, gospodoma Jeločniku in Juvančiču pa zato, ker sta ves čas na odru brezplačno uspešno delovala, tedaj se v pravem pomenu besede žrtvovala narodni stvari. H koncu polaga gosp. Alešovec še novemu odboru na srce, naj pri izbiranju iger za prevod skrbi, da ne bo denarja trosil za take igre, ki bi jih občinstvo po prvi predstavi obsodilo za zmiraj pod klop.

— Gosp. Lašan je od Nj. Veličanstva cesarja za župana Ljubljanskega potrjen; danes bode z navadno slovesnostjo prisegal na to triletno častno službo.

— (*Spominek knezoškofa Slomškega*) g. Zajic marljivo izdeluje; marmor se tudi v notranjstvu kaže lep.

— (*Prve češnje*) iz Goriškega smo letos dobili še le 19. dne t. m., — prave revice se ve da, pa še te drage: prvi dan po 3 za 1 krajc.

— (*Vremenski prerok dr. Škofka*) je vreme maja meseca tako dobro zadel, da bi skoro mislili, da ni po vse prazno, kar izvedenci o vremenu včasih prerokujejo.

(Najnovejše.) Dunajski vladni časnik „Wien. Zeit.“ naznanja danes, kakor se „Slovenu“ telegrafuje, da je Kranjski deželni zbor razpuščen. Narodnjaki po deželi! pozor in brž brž na delo za nove volitve, da ostane zmaga naša!

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Zbornica poslancev je pred odhodom na binkoštno praznike 19. dne t. m. še zavrгла dve leti stari predlog Pratov, da bi se južno (laško) Tirolsko ločilo od nemškega. Poslanci Graf, Pražak in Hohenwart so govorili zoper ta razcep, po katerem bi Lahom se ponudila še boljša prilika gravitirati čez meje Avstrijske, — Herbst in Granič pa sta ga zagovarjala. Ker je tudi mnogo livičnikov glasovalo nasproti Herbstu, je padel Pratov predlog; to pa je kolovodjo nemčurjev tako razkačilo, da se je na vrat na nos odpovedal načelstvu nepokornega kluba. — Isto tako je bil zavržen predlog Sturmov, da bi se odstranili delegaciji. — V seji 18. dne t. m. je bila postava zoper odrtijo, veljavna za Galicijo, sprejeta. — V seji 17. dne t. m. je minister pravosodja odgovoril na interpelacijo Vošnjakovo o napakah cenitve zemljišč v okraji Brežiškem, rekši, da je ministerstvo že prepovedalo, da se v takošna opravila ne smejo več jemati notarji.

— 29. dne tega meseca se zopet snide zbornica poslancev.

— Regnokolarni deputaciji imate prve skupno sejo 28. dne t. m.

— Iz Pešta se čuje glas, da se razprava o novi pogodbi Avstro-ogerski bode odložila do jeseni, in to sodijo iz tega, da minister Lasser gre 1. junija za 3 mesece v Solnograške toplice. „Presse“ pa pravi, da bi se Magjari najraje znebili cele pogodbe Avstrijske. Začele so se po takem oči odpirati tudi protivnikom našim!

Iz Českega. — Unidan so Čehi generalu Černajevu poslali dragoceno sabljo s častno adresno v spomin, da je v Srbiji se tako pogumno boril za oslobodenje Jugoslovanov. Černajev je zopet stopil v Rusko službo.

Ogersko. — Andrassy se maje! Magjari sami niso več zadovoljni z njim po besedah poslanca Helfya v Ogerskem zboru, ki je za izdajalca Ogerske proglasil vsacega, ki bi poslal Avstrijsko-ogersko armado v vojsko zoper Turčijo. In ta glas odmeva zdaj po vsi Ogerski. Časniki zato ne vedó, kako bi tolmačili „nervozno bolezen“ Andrassy-evo, ki so ga malo prej zdravili kakor ribo proglasili. Te dni je res s svoje grajščine šel s Tiszo na Dunaj, kakor pravijo, zavaljo tega, ker zadnja ura bje odločiti se zato, kako naj se vstopi Avstrija o Rusko-turški vojski, ki cinca in cinca, da ne vemo, ali smo miš ali tič. Bosno posede — pravijo — Avstrijska armada, al nihče ne vé: ali kot prijateljica Rusije ali nasprotnica njena.

Hrvaško. — Navdušeni sprejemi slavnega nadvojvode Albrehta po vsej Hrvaški bodo rešili uganjko, ki kakor môra leži na našem cesarstvu gledé na Ogersko-turško zvezo. Na Hrvaškem pokazalo se je očitno, da politika Magjarska, kateri je Andrassy glava, je protivna interesom Habsburške monarhije, in da nadvojvoda Albrecht pravo zastopa. Zato je počil glas, da na Andrassyjevo mesto stopi Beust; al ta mož nima simpatij pri nobenem narodu v Avstriji, prišli bi tedaj le iz enega kapa pod družega.

— Gosp. Rački, predsednik jugoslovanske akademije in slavnoznani pisatelj hrvatski, je imenovan za kanonika Zagrebškega stolnega kapitela in opata Bištriškega. Slava!

Iz Rusko-Turškega bojišča. — Zadnje dni so prišle važne novice iz obeh bojišč: iz Azije in od Donave. V Aziji so Rusi vzeli Turkom trdnjavo Ardahan z vsem, kar je bilo v nji; Turki so pobegnili po hudem boji in popustili razen veliko mrtvih med drugim tudi 82 topov. Vzetje te trdnjave je zato važno, ker zamorejo Rusi zdaj od nje in od Bajazida prijeti Muktar-pašo pri Sagulungi od dveh strani. Temu nasproti je pač smešno bahanje Turkov, da je njihovo brodovje vzelo luko Suhumkale ob Črnem morji; to mestice so Rusi v vsaki vojski vselej sami popustili, ker ni nikakor važno. Češčenci, ki so se vzdignili zoper Ruse, so bili dvakrat tepeni in zdaj je Češčenija umirjena. Tudi ustaja v Abhaziji ne bo zadrževala Rusa na poti proti Erzerumu. Zavaljo osvojenja mestica Suhumkale je Šejk-ul-Islam podelil sultanu naslov „zmagonosen (zmagovalec)“. To je dober kup. Slava! To je Turški humbug. Turško brodovje nadalje „zmaguje“ s tem, da bombardira mestica in sela Ruska ob Črnem morji, ki so neoborožena. To so junaki!

S podonavskega bojišča se potrjuje, da je 11. vojni oddelek prestopil Donavo. Glavni prestop ima zgoditi se konec tega ali začetek družega meseca. Pri tem hoče biti pričujoč Ruski car sam, ki se je napotil v Bukurešt. Ob Kalafatu kopičijo Rusi sila velikih topov, s katerimi bodo bombardirali trdnjavo Vidin. Posebno veliko se Rusa nabira okrog Oltenice, prestop Donave bo tedaj pri Turtukaji ali pa ob Kalafatu, morda na obeh krajih ob enem.

Turški sultan je zdaj, da bi spravil več muslimanov na noge, razglasil „sveto“ vojsko za vero zoper Rusa. Potem mora vsak mohamedanec prijeti za orožje. Kristijani v Turčiji so v velikem strahu, kar more, beži v bližnje dežele.

Rumunska vlada se je za popolnoma neodvisno proglasila od Turčije in odpovedala jej tribut, katerega hoče rajši za svojo vojsko porabiti. Trdnjave Rumunske so prevzeli večidel Rusi, Rumunska vojska pa misli držati se le v obrambi (defenzivi). Tudi Srbija je zopet pripravljena za vojsko tako, da vsaki hip lahko vdari čez mejo. — Iz Bulgarije se sliši zopet o grozovitostih, ki jih uganjajo Turki s kristijani. — Črnogorci stojé le na straži in imajo nekaj Turških trdnjav oklenjenih. Menda so dogovorjeni z Rusi, da primejo Turke takrat, ko bodo Rusi prestopili Donavo.

Žitna cena

v Ljubljani 16. maja 1877.

Hektoliter v nov. denarij: pšenice domače 12 fl. 30. — banaška 12 fl. 94. — turšice 6 fl. 20. soršice 7 fl. 77. — rži 7 fl. 50. — ječmena 5 fl. 20. — prosa 4 fl. 70. — ajde 6 fl. 50. — ovsa 3 fl. 4. — Krompir 6 fl. 43 kr. 100 kilogramov.